

POLSKIE TOWARZYSTWO OCHRONY PTAKÓW

Sekretariat PTOP; ul. Ciepła 17; 15-471 Białystok

tel. 0856754862; tel./fax. 0856642255; e-mail.: sekretariat@ptop.org.pl

Białystok, dn. 30 czerwiec 2011 r.

Znak spr. 194/SEK/11

**Samorządowe Kolegium Odwoławcze
W Białymstoku
Ul. Mickiewicza 3**

za pośrednictwem

**Wójta Gminy Hajnówka
Urząd Gminy Hajnówka
Ul. Aleksego Zina 1
17-200 Hajnówka**

ODWOŁANIE

**od decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach z dnia 15.06.2011 r.
doreczonej odwołującemu w dniu 17.06.2011 r.**

Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków odwołuje się od decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nr IP.6220.2.2011 z dnia 15.06.2011 r. wydanej przez Urząd Gminy Hajnówka, w której orzeka się o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia pod nazwą „Kotówka – melioracje użytków rolnych”.

Nasze Towarzystwo, jako właściciel 33,5000 ha gruntów położonych w obrębach Wasilkowo i Nowosady gm. Hajnówka, czyli obszarze oddziaływania wymienionego przedsięwzięcia, podtrzymuje swoje stanowisko tj. odwodnienie tego terenu wpłynie negatywnie na bytowanie chronionych gatunków ptaków i siedliska przyrodnicze tam występujące. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku również przedłożył postanowienie znak: RDOS-II-4240.169.2011.UM z dnia 20.04.2011 r., w którym wyraził opinię iż dla tego przedsięwzięcia istnieje konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Obie te opinie zostały zlekceważone przez Urząd Gminy Hajnówka.

Zgodnie z art. 71 ust. 2. ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach jest wymagana dla każdego przedsięwzięcia „mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko”, do których dane przedsięwzięcie również się zalicza. Decyzje środowiskową można wydać nie przeprowadzając oceny oddziaływania na środowisko tylko wówczas gdy nie ma wątpliwości, że dana inwestycja nie będzie znacząco szkodzić środowisku (w tym nie utrudni osiągnięcia celów wodno-środowiskowych). Wątpliwości co do tego powinny być przesłanką do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Wątpliwości takie zgłosiło PTOP – organizacja z ponad 25-letnim stażem w dziedzinie ochrony przyrody i RDOS w Białymstoku.

W decyzji z Urzędu Gminy Hajnówka z dn. 15.06.2011r. w pkt. 2. zapisane zostało, że przedsięwzięcie przebiega „jedynie” przez obszar wodno-błotny „Bagno Wasilkowo”. Inwestycja planowana ma odwodnić grunty położone w bezpośrednim sąsiedztwie wsi Kotówka. Teren chronionej przez PTOP ostoi ptaków „Bagno Wasilkowo” jest znacznie oddalony i oprócz jednej działki nr 31 o pow. 3,99 ha, znajduje się poza obszarem, co do którego swoje zapotrzebowanie na obniżenie poziomu wód gruntowych zgłosili rolnicy. Rów przebiegający przez nasze działki służyć ma jedynie odprowadzaniu wody z terenów wsi Kotówka. Obrzeża naszego terenu położone są na rzędnej 167,5 m n.p.m., natomiast wieś Kotówka położona jest na wysokości o rzędnej 171,2 do 173,97 m n.p.m. w związku z tym wyższy poziom wód na naszych gruntach nie może wpłynąć na podtopienie terenów położonych wyżej. Co zaś tyczy się gruntów wsi położonej bliżej – Wasilkowo, teren „Bagna Wasilkowo” stanowi swoisty zbiornik retencyjny, w którym gromadzi się nadmiar wody, gdyż jest to niecka terenowa.

Teren ten został wykupiony ze środków własnych PTOP w celu ochrony znajdujących się na nim cennych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ptaków tam bytujących. Część z tych gruntów ok. 13 ha jest wpisana do programu rolnośrodowiskowego w pakiecie 4.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków i 3.1. Ekstensywne trwałe użytki zielone. PTOP ma obowiązek zachowania tych siedlisk w niezmienionym stanie przez okres trwania programu rolnośrodowiskowego tj. 5 lat od 2009 roku. W związku powyższym ARiMR jeśli stwierdzi podczas kontroli uchybienia nałoży na PTOP kary bądź zmniejszy płatności. W sytuacji takiej wystąpimy o odszkodowanie do inwestora. Jednym z wymogów pakietów zapisanych w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 lutego 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „**Program rolnośrodowiskowy**” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. Nr 33, poz. 262 z późn. zm.) i załącznikach do tego rozporządzenia jest także „zakaz budowy i rozbudowy urządzeń melioracji wodnych szczegółowych tworzących system melioracji wodnych, z wyjątkiem urządzeń mających na celu utrzymanie lub poprawę wartości przyrodniczej (nie dotyczy bieżącej konserwacji)”. Planowana inwestycja nie zalicza się do bieżącej konserwacji, gdyż planuje się przebudowę istniejących rowów melioracyjnych, budowę nowych rowów i budowę sieci drenarskiej, co będzie skutkowało nie dotrzymaniem tego wymogu rozporządzenia i również będzie skutkowało sankcjami ze strony ARiMR. Realizacja przedsięwzięcia narusza zasady racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi i doprowadzi do przyszłych roszczeń odszkodowawczych przygotowanych przez Towarzystwo.

Wiosną tego roku po raz kolejny wykonaliśmy inwentaryzację chronionych gatunków ptaków występujących na terenie ostoi „Bagno Wasilkowo”. Szczegółowe wyniki tej inwentaryzacji to: wodnik - 6 terytorialnych samców, kropiatka - 3 terytorialne samce, błotniak stawowy – 1 para lęgowa, czapla siwa – 1 os., kobuz – 1 para lęgowa, kokoszka wodna – 1 para lęgowa, żuraw 9 żerujących osobników, czajka – 3 pary lęgowe, kszyc – 3 pary lęgowe, derkacz – 1 rewir lęgowy, siniak – 2 os., grzywacz – 7 os., bocian biały – 2 żerujące osobniki, pliszka żółta – 2 pary lęgowe, strumieniówka – 1 rewir lęgowy, rokitniczka – 3 rewiry lęgowe, cierniówka – 1 para lęgowa, jarzębatka – 1 para lęgowa, pokląskwa – 2 pary lęgowe, wilga – 1 os., kruk – 2 os., trznadel – 4 pary lęgowe, potrzos – 4 pary lęgowe, gąsiorek – 2 os. krzyżówka – 4 os. Podsumowując obszar będący własnością PTOP i stanowiący chronioną ostoję ptaków naszego Towarzystwa jest biotopem **25 gatunków** ptaków chronionych, w tym **7 gatunków** umieszczonych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej (kropiatka, bocian biały, derkacz, błotniak stawowy, gąsiorek, jarzębatka, żuraw). Wiele ptaków wodno-błotnych zatrzymuje się na tym terenie podczas migracji wiosennych i jesiennych.

Poza tym występują tam cenne siedliska roślinne (również naturalne) jak szuwały wielkoturzycowe m.in.: turzycy pęcherzykowatej, lisiej, zaostrej, niby-lisiej, szuwar skrzypu bagiennego, szuwały niskoturzycowe: kwaśna młaka niskoturzycowa, szuwar turzycy nitkowatej, trzcinnika prostego oraz zbiorowiska hydrofitów z klasy *Potamogetonetea*. Na terenie tym licznie kwitną ściśle chronione różne gatunki storczyków m.in.: storczyk szerokolistny, plamisty, szczególnie w obniżeniach i wzdłuż istniejących rowów. Występujące tu również inne gatunki roślin objęte ochroną ścisłą jak: goździk kropkowany, widłak goździsty i pływacz średni, a na działce nr 31 centuria pospolita. Pogłębienie (tzw. udrożnienie) rowów spowoduje mechaniczne zniszczenie cennych siedlisk ze storczykami, a obniżenie wód gruntowych wpłynie na degradację tych siedlisk w przyszłości. Ekspert botanik – P. dr Aleksander Kołos, który sporządzał inwentaryzację botaniczną tego obszaru zapisał, że tylko utrzymanie obecnego stanu wód gwarantuje zachowanie zbiorowisk szuwarowych na terenie tego obiektu. Na obszarze tym występują również ściśle chronione, rzadkie gatunki płazów jak: ropuchy paskówki *Bufo calamita*, żaby moczarowe *Rana arvalis*, traszki zwyczajne *Triturus vulgaris*, kumaka nizinna *Bombina orientalis*, rzekotki drzewnej *Hyla arborea* oraz grzebiuszki ziemnej *Pelobates fuscus*. Jeden z gatunków, kumak nizinny, zamieszczony jest w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Wszystkie wyżej wymienione gatunki płazów występują również w podobnych zbiornikach położonych na południe od wsi Kotówka. Ponadto w okolicy Kotówki stwierdzono obecność prymitywnego skorupiaka przekopnica wiosenna *Lepidurus apus*, który przypuszcza się, iż jest najstarszym żyjącym obecnie zwierzęciem na ziemi i szacuje się, że pojawił się 230 mln lat temu.

Biorąc pod uwagę powyższe dane, twierdzimy, iż planowane prace melioracyjne mogą naruszać ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zgodnie z art. 52 ust. 1 pkt. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.), uszczegółowionym §6 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. z 2004 r. Nr 220, poz. 2237), wprowadzono zakazy, m.in.: niszczenia ich siedlisk i ostoi. Zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.), uszczegółowionym §6 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. z 2004 r. Nr 220, poz. 2237), wprowadzono zakazy, m.in.: dokonywania zmian stosunków wodnych.

Nie wiemy na jakiej podstawie w decyzji środowiskowej znalazł się zapis „Nieprawdą jest głoszona przez PTOP teza, iż pogłębienie rowu melioracyjnego na terenie „Bagna Wasilkowo” pozbawi możliwości bytowania zaobserwowanych tu cennych przyrodniczo gatunków fauny i flory...”, skoro nasze Towarzystwo posiada ponad 25 – letnie doświadczenie w ochronie ptaków i ich siedlisk, a swoją wiedzę opiera na badaniach prowadzonych w terenie przez grupę wykwalifikowanych pracowników i niezależnych ekspertów ornitologów. Poza tym w/w ekspert botanik również wypowiada się jednoznacznie, że to wyższy poziom wody warunkuje występowanie cennych siedlisk na tym terenie. Natomiast w decyzji nie przedstawiono żadnych argumentów na poparcie tezy, że planowana inwestycja nie ma wpływu na bioróżnorodność „Bagna Wasilkowo”. Nie wiemy także w jaki sposób i na jakiej podstawie inwestor oraz Urząd wydający decyzje zagwarantują, że znaczne (około 80 cm) obniżenie poziomu wód gruntowych nie wpłynie na te cenne siedliska? Wątpliwości takie może jedynie częściowo wyjaśnić przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko.

Nieprawdą jest, że wysoki poziom wód gruntowych uniemożliwia użytkowanie gruntów rolnych na danym obszarze, gdyż nasze Towarzystwo od 2004 roku kosi łąki położone w najniższej części tego terenu – „Bagnie Wasilkowo” i wnioskuje o dopłaty

bezpośrednie i rolnośrodowiskowe, więc również jesteśmy rolnikiem, który gospodaruje na tym obszarze.

Przedsięwzięcie to negatywnie wpłynie również na gatunki ptaków będące przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieska, gdyż teren ten stanowi żerowisko dla gatunków gniazdujących w Puszczy. Na znajdujących się na tym obszarze rozlewiskach i oczkach wodnych często widywane są bociany czarne, a na wykaszanych łąkach żerują orliki krzykliwe. Z inwentaryzacji przeprowadzonej w 2010 roku na terenie Puszczy Białowieskiej w ramach projektu „Ochrona orlika krzykliwego na wybranych obszarach Natura 2000” wynika, że w odległości 3 do 4 km od omawianego obszaru na skraju Puszczy gnieździ się 3 pary orlika krzykliwego.

Ponadto w 2004 roku prowadziliśmy projekt mający na celu podniesienie uwilgotnienia na tych działkach, gdzie po uzyskaniu pozwolenia wodno-prawnego wybudowaliśmy na omawianych działkach na obrębie Wasilkowo 4 oczka wodne i 1 zastawkę na rowie melioracyjnym. Działania te miały na celu stworzenie optymalnych siedlisk lęgowych ptaków. Wcześniej w latach 2000/2001 wykopaliśmy 9 oczek wodnych. Projekt finansowany był ze środków EkoFunduszu.

Mając powyższe na uwadze nie zgadzamy się na prowadzenie jakichkolwiek prac - na działkach należących do PTOP oraz sąsiednich - mających na celu odwodnienie tych działek, bądź takich które wpłyną na obniżenie poziomu wód gruntowych na ich obszarze (w tym również odwodnienia siecią drenarską planowanego na działce nr 31).

Prace te z pewnością negatywnie wpłyną na cenne siedliska przyrodnicze występujące na tych działkach co może spowodować opuszczenie stanowisk lęgowych przez ptaki, zanik siedlisk i gatunków prawnie chronionych oraz utratę żerowisk puszczańskich ptaków.

PTOP w swoim statucie zapisaną ma ochronę ptaków ze szczególnym uwzględnieniem ochrony ich siedlisk w związku z tym podejmiemy wszelkie kroki aby siedliska znajdujące się na terenie ostoi „Bagno Wasilkowo” nie zostały naruszone.

Wskazując na powyższe wnosimy jak na wstępie.